

Биљана Марић
Филолошки факултет
Универзитета у Београду
biljana.maric@fil.bg.ac.rs

УДК 001.32:37:811.161.1(497.11)
https://doi.org/10.18485/sd_ruski75.2023.ch5

ДОПРИНОС СЛАВИСТИЧКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ ИЗУЧАВАЊУ РУСКОГ ЈЕЗИКА (поводом 75 година Друштва)

Славистичко друштво Србије већ пуних 75 година ради на промоцији словенских језика, књижевности и култура у нашој средини. Наравно, практично једна од важнијих ставки у његовој делатности јесте подршка руском језику, књижевности и култури. У овом чланку даћемо анализу рада Друштва током постојања, нарочито у погледу његовог ангажмана на популаризацији руског језика и културе.

Кључне речи: Славистичко друштво Србије, руски језик, књижевност и култура.

The Serbian Association of Slavists has been working on the promotion of Slavic languages, literature and culture in Serbia for 75 years. Of course, virtually one of the most important items in this activity is the support of the Russian language, literature and culture. In this article, we will provide an analysis of the Association's work during its existence, especially with regard to its involvement in the popularization of the Russian language and culture.

Keywords: Serbian Association of Slavists, Russian language, literature and culture.

1. Оснивање и циљеви Славистичког друштва Србије

Славистичко друштво Србије већ пуних 75 година ради на промоцији словенских језика, књижевности и култура у нашој средини. Наравно, практично једна од важнијих ставки у његовој делатности јесте подршка руском језику, књижевности и култури. У овом чланку даћемо анализу рада Друштва током постојања, нарочито у погледу његовог ангажмана на популаризацији руског језика и културе.

Захваљујући монографији проф. Богољуба Станковића *60 година Славистичког друштва Србије*, која је изашла 2008. године, историјат

Друштва и сва значајнија питања везана за изучавање руског језика у Србији разјашњена су и дата прегледно и систематично. До осталих података долазили смо користећи архиву Славистичког друштва Србије, тј. записнике са седница и годишњих скупштина Друштва.

Приликом оснивања Славистичког друштва Србије његов председник Александар Белић указао је на задатак Друштва „да се шири јавност упознаје шта је у славистичкој науци урађено код других словенских народа, а и шта се ради код нас” (Станковић 2008а: 18). Велики српски филолог такође је истакао потребу за ангажовањем на упознавању руског народа и његове културе, али и осталих словенских народа и њихових културних достигнућа (в. Станковић 2008а: 18). Станковић у својој монографији обраћа пажњу на значај оснивања Друштва, на историјске околности које су то оснивање могле омести (оснивачка скупштина Друштва одржана је само дан после доношења Резолуције ИБ 29. јуна 1948. године). Ипак, захваљујући умешности, труду и ентузијазму оснивача (Александра Белића, Радована Лалића и других) Друштво је отпочело с радом – у прво време карактерисао га је изразити академизам, како његово деловање именује Б. Станковић, тј. усмереност на београдску универзитетску средину.

Друштво се у овом периоду суочавало са бројним проблемима наставе руског језика: након Другог светског рата руски језик је имао статус обавезног страног језика све до 1949, када је могућност учења језика потпуно укинута, да би се од 1955. и наредних година поново указивало на потребу враћања руског језика у школе. У скретању пажње просветних власти на значај изучавања руског језика у школама не малу улогу одиграло је и Друштво.

2. На челу Друштва проф. Радован Лалић

Већу демократизацију или „народњаштво” (Станковићев израз) у свом карактеру Друштво бележи у наредном периоду постојања – од 1961. до 1972. године, када, после Белићеве смрти 1960. године, на главну руководећу позицију долази русиста, проф. Радован Лалић. Доста труда руководство Друштва улаже у организацију функционисања самог Друштва, повезивање са својим подружницама по Србији (бележи се да је у састав Друштва 1965. године улазило чак њих 10). Препоруке о учењу страних језика у школама говоре у

прилог изучавања руског и енглеског језика због њиховог изразито светског значаја „у погледу распрострањености и њихове примене у међународним односима, техници и свим осталим областима науке и културе” (Станковић 2008а: 44).

О експанзији руског језика у школском систему Србије сведочи податак који Станковић наводи: 1964. године руски језик у основним школама учило је 59,4% ученика. Достигавши у неком тренутку малтене 60% заступљености у школама Србије, ширење руског језика зауставило се. Експанзија је имала и своје негативне аспекте: француски и немачки су били потискивани и занемаривани. О значају правилне и уравнотежене језичке политике у једном друштву Станковић наводи веома убедљиве Белићеве речи: „...треба руски језик коначно поставити у равноправни положај с осталим страним језицима. Било би потребно скренути пажњу нижим просветним властима, а нарочито директорима гимназија, стручних и осмогодишњих школа, да је дискриминација према било ком страном језику штетна за наш просветни развитак” (Станковић 2008: 45). Управа Друштва и њени чланови током овог периода заузимали су се за побољшање квалитета наставе на свим нивоима, заједно са Катедром за славистику организовани су семинари за стручно усавршавање наставника у Београду и подружницама.¹

Јануарска окупљања ради семинара и скупштине Друштва 1964. године претворила су се у манифестацију која од тада носи назив – Скуп слависта Србије. „Док је по школској, наставној и методичкој тематици (дакле оној која је била намењена наставницима руског језика) Скуп слависта Србије имао русистички карактер, дотле је по научним рефератима из књижевности и језика он био широко славистички” – истиче Станковић (Станковић 2008а: 51). Све до данас Друштво чува овај комбиновани карактер својих скупова: методички, наставнички оријентисан, с једне стране, и научно-истраживачки, са друге (Зимска школа се везује у временском погледу за скуп, учесници Зимске школе присутни су на отварању скупа, а слободни су и да присуствују заседањима).

Преко Савеза славистичких друштава Југославије Славистичко друштво Србије је од 1970. године члан МАПРЈАЛ-а, а чланови

¹ Б. Станковић наводи да су на семинару за наставнике страних језика у Бањи Ковиљачи 1963. године учествовали као предавачи Д. Е. Розентаљ и В. Г. Костомаров, чувени совјетски лингвисти.

Друштва учествују 1969. на Првом конгресу МАПРЈАЛ-а у Москви. Славистичко друштво Србије у оквиру Савеза славистичких друштава Југославије учествује у организовању конгреса југословенских слависта.

3. Седамдесете и осамдесете године

Следећи период који Б. Станковић у свом опису историјата Друштва издваја (од 1973. до 1990) у значајној мери одређују друштвенополитичке прилике и неприлике кроз које је пролазила Србија и Југославија. Функционисање Друштва је било отежано бирократизацијом која је продирала свуда. Друштво се залагало за очување руског језика у свим деловима Србије (иначе се примећивала тенденција истискивања руског из градских средина). Б. Станковић наводи податак из извештаја о раду Друштва за 1977–1978. годину да је у Србији без покрајина руски језик заступљен са 51% у основним и средњим школама.

Чланови Друштва учествовали су активно у извођењу стручних семинара за наставнике руског језика у Београду и регионалним подружницама. Неки од скупова слависта током овог периода такође су постављали питања наставе руског језика у средиште свог интересовања. У Београду су организована два међународна симпозијума под покровитељством МАПРЈАЛ-а (1978. и 1989), међународни симпозијуми о Белинском, Достојевском и Шолохову, симпозијум посвећен стогодишњици славистике у Србији (1977. године). Двојица русиста учествовала су током овог периода у раду руководећих органа Међународне асоцијације наставника руског језика – проф. др Милосав Бабовић и проф. др Предраг Пипер. Четири члана Друштва (Милосав Бабовић, Вера Николић, Богдан Терзић и Мила Стојнић) одликовани су Медаљом Пушкина за допринос проучавању и ширењу руског језика коју додељује ова међународна асоцијација.

Друштво у овом периоду успева да покрене *Славистички зборник* – у коме су углавном објављивани радови са скупова слависта.

4. Последња деценија 20. века

Последњу деценију 20. века обележили су бурни догађаји у нашој домовини, распад заједничке државе и ратови, упркос чему је требало опстати и сачувати свој идентитет и радни ентузијазам.

Славистичко друштво је одолевало искушењима (блокада, санкције, одсуство финансирања, сукоби амбиција унутар самог Друштва, бомбардовање, прогон руског језика из школа) делом и захваљујући солидарности унутар словенског света. Просто је невероватно да се сложени друштвено-политички услови и материјалне неприлике нису превише негативно одразили на научно ангажовање Друштва: током овог периода организовани су бројни конфронтативни симпозијуми (под покровитељством МАПРЈАЛ-а и други), конгреси слависта, симпозијуми посвећени руској емиграцији и, наравно, сваке године скупови слависта. Издавачка делатност такође је била веома плодна: осим зборника радова са симпозијума, у ово време (1997. године) покренут је часопис *Славистика*, а 1999. (током НАТО бомбардовања) припремљене су 4 књиге из нове едиције „Славистичка библиотека”. Заиста, могло би се рећи – упркос свему, у инат објективним потешкоћама. Али, са друге стране, и захваљујући изузетној радној енергији и непобедивом славистичком ентузијазму покретача часописа *Славистика* и дугогодишњег председника Друштва проф. др Богољуба Станковића. Сарадња са МАПРЈАЛ-ом се наставља, а проф. др Богољуб Станковић од стране ове организације добија медаљу „Пушкин” за заслуге у ширењу руског језика 1996. године.

Иако су све побројане делатности значајне и за статус русистике у нашој средини, Друштво се ништа мање енергично ангажовало и по питањима наставе руског језика у школама. Тако је 1992. године упутило широј јавности Апел Катедре за славистику Филолошког факултета Универзитета у Београду, Славистичког друштва Србије и Друштва српско-руског пријатељства „да се отклоне девијације у заступљености страних језика у основним и средњим школама”: у апелу се тенденција истискивања руског језика из наших школа разматра као фактор који ће нас удаљити од „савремених европских и светских токова развоја” (Станковић 2008а: 117). Не умањујући значај Апела, Станковић у својој монографији наглашава да је од примарног значаја наставников ангажман у својој школи и средини на популаризацији руског језика и културе (организација различитих ђачких манифестација, сарадња са руским школама, приредбе, секције и слично).

Друштво је током овог периода посредовало у одабиру и слању наставника и ученика на путовања и семинаре у Русију. Учествовало

је и у спровођењу семинара за стручно усавршавање у већим градовима Србије. Као пример добре праксе у организовању подружница Станковић наводи пример београдске подружнице Друштва која се једном месечно окупља у Руском дому (Станковић 2008а: 120). Квалитету семинара које Друштво осмишљава сваке године у великој мери доприносе и предавачи из Института руског језика „Пушкин” с којим је Друштво потписало уговор о сарадњи.

На развој русистике повољно је утицало и отварање славистичког одсека на Филозофском факултету Универзитета у Нишу 2000. године.

5. Почетак 21. века

Период почетка 21. века па до смрти проф. др Богољуба Станковића 2011. године могли бисмо, продуживши ову фазу из периодизације самог Станковића, издвојити као следећу у историјату Друштва. У поузданим рукама проф. др Богољуба Станковића као председника и проф. др Петра Буњака као заменика, Друштво доживљава процват у погледу организационе, научне и издавачке делатности. Доста је урађено на модернизацији функционисања (направљен је веб-сајт, отворена електронска адреса). Међународна сарадња такође добија на интензитету и разноврсности: међу партнерима Друштва су и даље Институт руског језика „Пушкин”, Руски дом, Руска школа, а онда и Дом руске дијаспоре, Међународно педагошко друштво за подршку руског језика и друге словенске културне и научне институције. Проф. др Александар Терзић 2002. године добија медаљу МАПРЈАЛ-а „Пушкин”. Славистичко друштво Србије 2007. године постаје непосредни члан МАПРЈАЛ-а, а не преко Савеза славистичких друштава Србије.

Друштво је и почетком новог века било приморано да се огласи поводом лоших мера нових власти које су наставиле са прогоном руског језика. У *Саопштењу Скупштине Славистичког друштва Србије о актуелном положају руског језика у школама Републике Србије* из 2002. године осуђује се организована кампања која је довела до укидања руског језика у бројним школама. Између осталог у Саопштењу пише: „Протеривање руског језика из наших школа већ сада има негативних последица, а у будућности оне ће бити израженије, свеобухватније и егзистенцијалније, јер изучавање руског језика

као јединог словенског светског језика у српској средини нема само комуникативне циљеве, већ је знање руског језика и познавање руске културе један од битних фактора за опстанак и природни развој српског језика и писма, културе и духовности српског народа” (према Станковић 2008а). Борба Друштва ипак није прошла неопажено и без резултата. Од 2004. године, кад је дошло и до промене просветних власти, мења се и званични однос према руском језику. Увођење два страна језика у свим основним школама доприноси могућности равномернијег заступања свих страних језика, па и руског.

Друштво се брзо прилагодило и новим правилима просветних власти у вези са акредитовањем семинара за стручно усавршавање. Од 2004. године паралелно и комплементарно са Скупом, одржава се и „Зимска школа”, тј. семинар за стручно усавршавање наставника руског језика. Станковић наводи у чланку из 2008. године да је на претходних пет Зимских школа укупно учествовало око 750 наставника, што је у просеку 150 учесника годишње (Станковић, 2008б: 10).

Петодневни семинар 2007. године је, рецимо, отворен на Филолошком факултету поздравним речима, поред председника Друштва, и министра просвете и спорта Слободана Вуксановића, директора Руског дома Владимира Кутирина, продекана Филолошког факултета проф. др Петра Буњака, управника Катедре за славистику проф. др Корнелије Ичин, а у реализацији програма учествовала су три предавача са Института за руски језик „Пушкин” и пет наставника Универзитета у Београду. Семинар је похађало чак 180 наставника руског језика.

Већ 2009. године Министарство просвете наложило је да акредитовани семинар траје три дана, па је Управа Друштва наставницима омогућавала присуство додатно и на дводневном Скупу слависта. Сарадња са подружницама Друштва у великој мери зависила је од ентузијазма наставника који би преузео на себе улогу председника подружнице, тј. била је променљива.

Значајну улогу у зближавању словенских русиста, према замисли председника Друштва и инспиратора многих иницијатива Друштва, требало је да игра међународни форум *Белградские встречи славянских русистов* (први одржан 2009. године у саставу Скупа слависта). Исте године изашао је из штампе и први број часописа на руском језику – *Русский язык как инославянский*. Проф. Станковић је био ватрени заговорник специфичности изучавања словенског језика у

инословенској средини, тј. сматрао је, конкретно у случају руског, да је наше преимућство „што руски језик за нас и није страни језик, већ инословенски, али је светски, и велики део човечанства га учи, усваја и влада њиме као страним”. У том смислу је чак као оправдану постављао следећу хијерархију лингвистичке компетенције код нас: српски језик као матерњи, руски језик као инословенски, западни и други језици као страни (в. Станковић 2008а: 160). Београдски сусрети словенских русиста одржани су последњи пут 2016. године, када је изашао и последњи, осми број часописа *Русский язык как инославянский*. Енергију проф. Станковића у организовању овакве једне презанимљиве по замисли манифестације (заједно са објављивањем радова са форума у часопису на руском језику), нажалост, београдски русисти нису поседовали, па је она угашена.

6. Период после смрти Б. Станковића до данас

Након упокојења проф. др Богољуба Станковића 2011. године кормило преузима вишегодишњи верни и поуздани Станковићев помоћник и „десна рука”, заменик председника Славистичког друштва Србије проф. др Петар Буњак (2013. бива изабран за председника Друштва). Јубиларни 50. скуп слависта посвећен је покојном проф. Станковићу, а на њему учествује 90 референата. Иако током овог периода изостају средства надлежног Министарства за штампање часописа *Славистика* и одржавање Скупа слависта, Друштво успева да настави своје добро постављене програмске делатности (уз помоћ Филолошког факултета Универзитета у Београду, а захваљујући донацијама фонда *Руски мир* и компаније НИС ни издавачка делатност Друштва не јењава).

Друштво од 2013. године учествује у организовању НИС олимпијаде из руског језика заједно са Руским центром при гимназији „Ј. Ј. Змај” у Новом Саду, на којој учествују ученици основних и средњих школа из Србије, Републике Српске и Црне Горе. Захваљујући учешћу тако широког круга ђака, као и финансијској помоћи НИС-а и медијској пажњи, Олимпијада је дуго била пример манифестације која веома успешно доприноси популаризацији језика.

Даља делатност Друштва у највећој мери протиче успешно захваљујући, на првом месту, заслугама покојног проф. др Богољуба Станковића (који се на челу Друштва налазио од 1999. године до

смрти) и заслугама проф. др Петра Буњака. Ова двојица слависта најзаслужнији су за функционисање самог Друштва у административном, организационом и људском погледу, за високе домете издавачке делатности Друштва, за добру сарадњу са представницима подружница Славистичког друштва Србије, добро постављене основе семинара за наставнике руског језика и још много тога. Подршку и помоћ им је током дужег периода пружала и вишегодишњи потпредседник Друштва мр Вукосава Ђапа Иветић, која је за свој предани ангажман на ширењу руског језика, књижевности и културе 2014. године добила и престижну медаљу „Пушкин” (додељује је Међународна асоцијација наставника руског језика и књижевности).

На челу Друштва 2015–2016. је проф. др Ксенија Кончаревић, 2017–2020. проф. др Вучина Раичевић, од 2021 – проф. др Биљана Марић. Велику улогу у научном обликовању и јачању квалитета часописа *Славистика* (након оснивача часописа и дугогодишњег уредника проф. др Богољуба Станковића и проф. др Петра Буњака) имала је проф. др Људмила Поповић, уредник *Славистике* од 2017. године до 2023. године (у часопису се, наравно, објављују научни радови о свим словенским језицима, књижевностима и културама).

Током овог периода оснивају се и нове подружнице Друштва: за Западну Србију, шумадијска и врањска, тако да их 2020. године има укупно шест (београдска, новосадска и нишка биле су активне и пре). На скупштини Друштва 2023. потврђен је избор наставнице Данијеле Анђелковић за председника косовско-метохијске подружнице.

Сарадња са подружницама показала се веома успешном током одржавања Округлог стола „Руски језик у Србији данас” 14. јануара 2022. године, који је уприличен поводом јубиларног 60. скупа слависта Србије и чији је циљ био да се добије што реалнија слика стања када је учење руског језика на разним нивоима образовања у питању, да се скрене пажња на проблеме с којима се наставници у свом раду суочавају, с једне стране, као и да се укаже на добре праксе сарадње са институцијама и организацијама које раде на популаризацији руске културе и језика, са друге стране. Такође, замишљено је да округли сто буде платформа на којој ће се чути и различити планови за будућност. У раду округлог стола учествовали су: г. Александар Боцан-Харченко, амбасадор Руске Федерације у Србији, г. Александар Конанихин, први саветник и аташе за културу Руске Федерације у Србији, г. Јевгеније Баранов, директор Руског дома

у Београду, проф. др Славенко Терзић, академик САНУ, др Зоран Милошевић, научни саветник Института за политичке студије, проф. др Ана Јовановић, заменик председника Друштва за стране језике и књижевности Србије, Снежана Лакићевић (Компанија НИС), Наташа Јовановић (Одбор за образовање, науку и информатичко друштво у Народној скупштини Републике Србије), г. Милан Пашић и г. Милош Благојевић (помоћници министра, Министарство просвете, науке и технолошког развоја), наставници руског језика-председници подружница Славистичког друштва Србије: Снежана Марковић (члан Националног просветног савета Републике Србије и председник Београдске подружнице), Данијел Метикош (председник Новосадске подружнице), проф. др Велимир Илић (ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Нишу и председник Нишке подружнице), Олгица Петронијевић (председник подружнице за Западну Србију), Катарина Петковић (председник Шумадијске подружнице), Андријана Анђелковић (председник Врашке подружнице), Ксенија Радојичић (Удружење „Кос”) и наставници руског језика-професори Универзитета у Београду: Јелена Недић (Богословски факултет), доц. др Мирјана Адамовић (Филозофски факултет), доц. др Маријана Папрић (Учитељски факултет), доц. др Јелена Гинић (Филолошки факултет). Овом приликом изнете су бројне значајне чињенице које се тичу учења страних језика у Србији, другог страног језика као предмета који се сада налази у групи изборних програма, питања изучавања руског језика са аспекта историјског, културолошког, економског, наставног. Посебно је значајно то што је рад округлог стола пратило преко платформе Зум седамдесетак наставника руског језика који су имали могућност и да поставе питање или оставе коментар.

Славистичко друштво Србије је најважније закључке округлог стола одржаног у Руском дому 14. јануара 2022. године доставило Амбасади Руске Федерације у Србији и Министарству просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије у писаној форми, сматрајући да ће на тај начин институцијама од значаја још једном бити скренута пажња на питања везана за стање у изучавању руског језика и његов статус. С обзиром на то да материјал са округлог стола представља значајан документ који бележи затечено стање када је руски језик у основним и средњим школама, као и на факултетима у питању, Друштво се одлучило да припреми тај материјал, као и друге

прилоге који су пристигли за објављивање у зборнику *Руски језик у Србији и Републици Српској данас*. Иако је округли сто био веома успешно организован и наишао је на добар пријем у медијима (између осталог, и захваљујући помоћи Руског дома у Београду), још увек за неке проблеме нема слуха код надлежних органа (одсуство могућности учења руског језика у неким деловима Србије, неправилности у раду директора школа када је увођење другог страног језика у питању).

Друштво је свој јубиларни 60. скуп слависта посветило успоменни на проф. др Предрага Пипера, академика САНУ, а десетак реферата је за тему имало управо научну делатност овог угледног српског русисте.

7. Задаци који се постављају пред Друштво

Делатност Славистичког друштва Србије као научног и стручног удружења природно је и најтешње повезана са делатношћу Катедре за славистику Филолошког факултета Универзитета у Београду (наравно, у састав Управе Друштва улазе обавезно и колеге са новосадске, нишке или косовскомитровачке славистике). У години у којој Друштво прославља 75 година од оснивања, навршава се и 145 година постојања Катедре за славистику Филолошког факултета у Београду. Давне 1878. године за лектора тадашње Катедре за руски језик и књижевност постављен је Платон Кулаковски (1848–1911). Својим преданим радом Кулаковски је поставио темеље београдској универзитетској русистици.

Као први задатак који се поставља пред Друштво када је русистика у питању, наравно, мора се навести **очување и настављање добре традиције**. До сада је одржан **61 скуп слависта Србије**, конференција од националног значаја са међународним учешћем. Највећи број учесника скупа природно су русисти, домаћи и страни. На отварању научног скупа традиционално присуствују наставници руског језика, јер истог дана почиње и семинар за стручно усавршавање – тзв. **Зимска школа**. Друштво улаже напоре да семинар максимално концентрисано (сада у два дана), квалитетно и садржајно представи све оно што се у савременој русистичкој лингводидактици сматра вредним.

Издавање часописа *Славистика* (који излази од 1997. године, а

од 2018. године по две свеске годишње) такође сматрамо једним од приоритета када је делатност Друштва у питању. Наравно, у часопису су заступљени сви словенски језици, књижевности и културе, а русистички прилози заузимају веома значајно место.

Славистичко друштво Србије је током свог постојања успевало (у зависности од финансирања) да негује и **издавачку делатност**: објављивани су зборници радова са међународних симпозијума и научне монографије чланова Друштва и уважених слависта (в. о овоме у Станковић 2008 и на сајту СДС <slavistickodrustvo.org.rs>). Сматрамо ову врсту делатности такође веома битном за изградњу реномеа Друштва.

Ништа мање важним сматрамо рад Друштва на подршци руском језику у јавности и подршци наставницима руског језика и **заузимање за руски језик у школама**. На овом попришту за Друштво огроман значај има сарадња са Руским домом у Београду (о томе сведочи организовање Зимских школа, округлог стола 2022. године, Мапрјалов форум *Златни век руског реализма 2022*). Постоји идеја да се уз помоћ Руског дома покрене културно-просветна манифеста-ција посвећена руском језику и култури у разним деловима Србије, а чији би носиоци биле подружнице Славистичког друштва Србије.

Чланови Друштва сарађују са Друштвом за стране језике и књижевности Србије у изради тестова за такмичења основаца и средњошколаца из руског језика, у изради стратегије за језичко образовање. Такође, уз стручну помоћ Славистичког друштва Србије одржано је десет НИС-ових олимпијада из руског језика.

За делатност Друштва значај има сарадња са разним руским институцијама: са Међународном асоцијацијом наставника руског језика и књижевности (Мапрјал),² са Институтом руског језика „А.С. Пушкин”, Московским државним универзитетом „М.В.Ломоносов”, Православним универзитетом Светог Тихона, Међународним педагошким друштвом за подршку руском језику (МПО), Центром словенских култура при Библиотеци за страну књижевност Рудомино и другим културним и научним институцијама.

*

² Ове године у септембру у Санкт-Петербургу одржава се 15. конгрес Мапрјала на коме ће узети учешћа српски русисти, чланови Славистичког друштва Србије.

Политичке околности у великој мери се одражавају на популарност изучавања овог или оног језика (наравно, утичу и друге околности, преваходно културне природе). Чини се да историјат изучавања руског језика у Србији (посматран из угла историјата СДС-а) сведочи како спољнополитичке и унутрашњеполитичке околности нису утицале на изучавање ниједног језика у Србији у оној мери у којој су утицале на учење руског језика. Та појачана изложеност руског језика позитивним или (чешће) негативним друштвено-политичким околностима у нашој средини везана је за специфичан статус блиског језика и културе, па се руски може доживљавати управо због те сличности и блискости позитивно (од стране једних) и негативно (од стране других). На позитивни доживљај утиче стављање акцента на културну и религијску блискост (православни културни круг), на универзалне и вечне вредности руске културе и науке, а на негативни: потцењивање захтевности изучавања блискородног језика, као и потцењивање његовог практичног значаја у размени културних и привредних добара.

У овом тренутку, нажалост, сведоци смо трагичних дешавања на истоку словенства. Рат који бесни с неизвесним исходом и трајањем неизоставно се већ одражава на однос према русистици у свету и Европи. СДС ове неприлике веома тешко доживљава и труди се да сачува трезвеност коју су наши претходници и заслужни преци показивали током бурних историјских дешавања: након Октобарске револуције, после Резолуције ИБ итд. Присуство руских избеглица у Србији намеће нове захтеве: русисти могу пружити помоћ приликом држања наставе српског језика руским ученицима, и то све чешће и чине.

Какве год објективне околности биле, очекујемо да ће русисти СДС наћи снаге и ентузијазма да стално и изнова указују (нарочито омладини) на оно привлачно, изузетно, врхунско, непролазно у руској култури, а изучавање руског језика и руске књижевности природно води ка упознавању културе народа.

Цитирана литература

- Станковић Богољуб. „Место Славистичког друштва Србије у развоју српске славистике друге половине XX века”. Славистика II, 1998.: 7–16.
- Станковић Богољуб. 60 година Славистичког друштва Србије. Београд: Славистичко друштво Србије, 2008а.
- Станковић Богољуб. „Славистичко друштво Србије као чинилац славистичке баштине”. Славистика XII, 2008б: 7–13.

Биљана Марич

ВКЛАД ОБЩЕСТВА СЛАВИСТОВ
СЕРБИИ В ИЗУЧЕНИЕ РУССКОГО ЯЗЫКА
(ПО ПОВОДУ 75-ЛЕТИЯ)

Резюме

Общество славистов Сербии уже 75 лет занимается поддержкой славянских языков, литературы и культуры в нашей среде. Одной из важнейших задач его деятельности является популяризация русского языка, литературы и культуры. В нашей статье дается анализ работы Общества, особенно его вклада в популяризацию русского языка и культуры.

Ключевые слова: Общество славистов Сербии, русский язык, литература и культура.